

Χαιρετισμὸς
τῆς Α.Μ. τοῦ Ἀρχιεπισκόπου Ἀθηνῶν
καὶ πάσης Ἑλλάδος κ. Ἱερωνύμου Β΄
στὴν Τελετὴ Ἑναρξης τοῦ Διεθοῦς Συνεδρίου
γιὰ τὰ 100 χρόνια τοῦ περ. Θεολογία,
Ἱερὸς Μητροπολιτικὸς Ναὸς Ἀθηνῶν, 11.10.2023

Ἐξοχωτάτη κ. Πρόεδρε τῆς Δημοκρατίας
Παναγιώτατε
Μακαριώτατοι
Σεβασμιώτατοι καὶ Ἐλλογιμώτατοι
Ἐκπρόσωποι τῶν Ἐκκλησιῶν
Σεβασμιώτατοι Ἀρχιερεῖς τῆς Ἐκκλησίας τῆς
Ἑλλάδος

Νιώθω ἰδιαίτερη συγκίνηση καὶ τιμὴ, γιατί,
μὲ ἀφορμὴ τὸ Συνέδριο γιὰ τὰ 100 χρόνια
τοῦ περ. Θεολογία, συναχθήκαμε ἐπὶ τῷ
αὐτῷ ἀπὸ τὰ πέρατα τῆς οἰκουμένης. Καὶ ὄχι
τυχαῖα στὸν ναό, γιατί γιὰ μᾶς Θεολογία
εἶναι ἄρρηκτα συνδεδεμένη μὲ τὴ Λατρεία.
Μιὰ Λατρεία γεμάτη σύμβολα, ποὺ
παραπέμπουν σὲ κάτι πέρα ἀπὸ τὸν ἑαυτό
τους.

Σήμερα, στὸν Ἱερὸ Μητροπολιτικὸ Ναὸ Ἀθηνῶν διὰ τῶν Προκαθημένων τους καὶ τῶν Ἐκπροσώπων τους εἶναι παροῦσες οἱ Ἐκκλησίες:

τῆς Κωνσταντινουπόλεως, τῆς Ἀλεξανδρείας, τῆς Κύπρου, τῆς Ἀλβανίας, τῆς Ἀντιοχείας, τῶν Ἱεροσολύμων, τῆς Σερβίας, τῆς Ρουμανίας, τῆς Βουλγαρίας, τῆς Γεωργίας, τῆς Πολωνίας, οἱ Αὐτόνομες Ἐκκλησίες τῆς Φινλανδίας καὶ τῆς Ἑσθονίας, καὶ ἡ ἡμιαυτόνομη Ἐκκλησία τῆς Κρήτης.

Ἐκκλησίες, ποὺ ἔχουν τὴ δική τους σημαντικὴ συνεισφορά. Ἀλλὰ καὶ τὴ δική τους σταυρικὴ πορεία μέσα στὸν χρόνο, ὅπως ἄλλωστε καὶ ὁ Χριστὸς ποὺ τὶς ἴδρυσε.

Ἡ σημερινή μας σύναξη, πέρα ἀπὸ τὸ ἐσχατολογικὸ της νόημα, ἐνέχει καὶ ἕναν βαθὺ συμβολισμό, ποὺ συνδέεται μὲ τὸ περιεχόμενον τοῦ Συνεδρίου:

Κατ' ἀρχάς, ἐπαναφέρει καὶ ὑπενθυμίζει τὴ σημασία τῆς κοινωνίας, μέσα στὸν σύγχρονον κόσμον τῆς εἰκονικῆς πραγματικότητος, ὅπου ὅλα σχεδὸν τελοῦνται ἀνώνυμα, ἀπρόσωπα

καὶ ἄσώματα μέσω τῶν μηχανῶν. Ἐμεῖς συναχθήκαμε ἔδῳ, ἀπὸ διαφορετικούς τόπους. Ναί, ἡ τεχνολογία διευκόλυνε τὴ μετακίνησή μας.

Τὴ χρησιμοποίησαμε ὡς μέσο, χωρὶς νὰ τὴν ἀφήσουμε νὰ μᾶς ὑπαγορεύσει τὸν σκοπό. Καὶ ὁ σκοπὸς ἦταν ἡ σύναξή μας ἐπὶ τῷ αὐτῷ. Ἡ φυσικὴ παρουσία μας. Καὶ ἡ προσωπικὴ μας ἐπικοινωνία. Κάπως ἔτσι ὀραματίσθηκαν τὶς μελλοντικὲς κοινωνίες, οἱ συγγραφεῖς ποὺ ἀπὸ νωρὶς προειδοποιοῦσαν γιὰ τοὺς κινδύνους τῆς ἀλόγιστης τεχνολογικῆς ἀνάπτυξης: ἡ τεχνολογία νὰ εἶναι στὴν ὑπηρεσία τοῦ ἀνθρώπου. Καὶ ὄχι ὁ ἄνθρωπος στὴν ὑπηρεσία τῆς τεχνολογίας.

Δυστυχῶς, τότε δὲν εἰσακούσθηκαν. Ἀλλὰ κι ἂν εἶχαν εἰσακουσθεῖ, δὲν εἶναι βέβαιον ὅτι θὰ ὑπῆρχε ἀποτέλεσμα. Γιατί, τὰ πράγματα εἶχαν κιόλας πάρει μιὰ πορεία. Ὅλο καὶ πιὸ μακριὰ ἀπὸ τὸν Θεό. Ὅλο καὶ πιὸ βαθιὰ μέσα στὸν κόσμον. Μόλις ἄρχισε νὰ ἐρμηνεύει τὰ μυστήρια τοῦ σύμπαντος, ὁ ἄνθρωπος πίστεψε ὅτι μποροῦσε μόνος του, διὰ τῆς ἐπιστήμης καὶ τῆς ἔρευνας, νὰ φθάσει στὴν ἀλήθεια.

Καὶ ὅτι εἶχε ἔλθει ἐπιτέλους ἡ ὥρα νὰ φτιάξει
μόνος του τὸν Παράδεισο ἐπὶ γῆς. Ἐδῶ καὶ
τώρα. Καὶ νὰ μὴν περιμένει τὰ ἔσχατα.

Αὐτὴ ἡ ἐξέλιξη ἦταν εὐλογία. Γιὰ πολλοὺς
αἰῶνες, κυρίως στὴ Δύση, τὸ ἀποκλειστικὸ
πεδίο ἀναφορᾶς ἦταν ὁ Θεός, μὲ τρόπο ὅμως
ὑπερβολικὸ καὶ ἀσύμμετρο. Δηλαδή, ἀπὸ τὴ
μιὰ πλευρά, καλλιεργήθηκε μιὰ ἐσωστρέφεια,
μιὰ οἰονεὶ πνευματικότητα, ποὺ ἄφηνε ἀπ’
ἔξω τὸν κόσμο καὶ τὴν ὑλικότητα. Ἀπὸ τὴν
ἄλλη πλευρά, ὅμως, τὸ κοσμικὸ πνεῦμα
ἰσχυροποιήθηκε ἀκόμη καὶ μέσα στὴν
Ἐκκλησία καὶ τὰ πάντα νὰ ἀποδίδονται στὴ
βούληση τοῦ Θεοῦ - πόλεμοι, ἀνισότητες,
καταπίεση. Ἦταν, λοιπόν, ἀναμενόμενο ὅτι ὁ
ἄνθρωπος, κάποια στιγμή, θὰ ἀντιδροῦσε.
Ἐφθασε, ὅμως, στὸ ἄλλο ἄκρο, ὅπως τὸ
ἐκκρεμές. Τὸ κέντρο βάρους μετατοπίστηκε
στὸν ἄνθρωπο. Καὶ ὁ Θεὸς παραγκωνίστηκε
σιγά-σιγά στὸ περιθώριο. Περιορίστηκε στὴ
σφαῖρα τοῦ ἰδιωτικοῦ.

Ὁ ἄνθρωπος πῆρε στὰ χέρια του τὰ ἡνία τῆς
τύχης τῆς δικῆς του καὶ τοῦ κόσμου.
Διατύπωσε νέες θεωρίες. Γιὰ ἰδανικὲς

κοινωνίες ισότητας, ἐλευθερίας, εἰρήνης καὶ ἀδελφότητας.

Βέβαια, αὐτὲς οἱ κοινωνίες θὰ γίνονταν κάποια στιγμή στὸ μέλλον. Ποὺ ὅμως δὲν ἔχει ἔλθει ἀκόμη. Καί, μᾶλλον δὲν θὰ ἔλθει ποτέ.

Γιατὶ στὸ ὄνομα αὐτοῦ τοῦ μέλλοντος ἡ ἀνθρωπότητα κατέστρεψε καὶ καταστρέφει τὸν πλανήτη. Κι ἔτσι, ἀπὸ τὸν 18ο αἰῶνα ἀναπτύχθηκε μιὰ κοσμικὴ ἐσχατολογία, ποὺ ὑποστήριζε ὅτι ἡ ἀνθρώπινη ἱστορία ὁδεύει ἐξελικτικὰ πρὸς τὴν ἰδανικὴ κοινωνία. Ἀλλὰ αὐτὸ παρέμεινε μιὰ ἀνεκπλήρωτη ὑπόσχεση.

Ἀπὸ τότε ἀρχίζει μιὰ μεγάλη μεταβατικὴ περίοδος. Συνεχῶς δοκιμάζονται νέα συστήματα πολιτικά, οἰκονομικά, ἰδεολογικά. Καὶ συνεχῶς μεταρρυθμίζονται καὶ ἀναμορφώνονται.

Λέγεται ὅτι ζοῦμε σὲ μιὰ ἐποχὴ ρευστότητας. Ἀλλὰ δὲν εἶναι ἡ πρώτη φορὰ στὴν ἀνθρώπινη ἱστορία. Ρευστότητα ὑπῆρχε καὶ στὰ τέλη τοῦ 19ου αἰῶνα. Καὶ στὸν μεσοπόλεμο. Ἐξαιτίας τῆς ἀναζήτησης γιὰ ἓνα σταθερὸ ἔδαφος. Τῆς προσπάθειας νὰ

θεραπευθεῖ ἡ ἄσυμμετρία στήν τοποθέτηση τοῦ ἀνθρώπου ἀπέναντι στόν Θεό καί τήν κτίση.

Ἡ Ἐκκλησία μπορεῖ νά ἀπαντήσῃ στά ζητήματα αὐτά. Γιατί οἱ ἀπαντήσεις της δέν προέρχονται μέσα ἀπό τήν ἱστορία, ἀλλά ἀπό τὰ ἔσχατα.

Ὅλος ὁ λειτουργικός πλοῦτος τῆς Ἐκκλησίας προβάλλει αὐτό τὸ ὄραμα καί τήν ἐλπίδα τῆς σωτηρίας.

Δέν εἶναι τυχαῖο πού ἀποφασίσαμε νά ὀργανώσουμε ἕνα Συνέδριο μὲ τόσο ἐπίκαιρο καί σύγχρονο θέμα. Ἐλπίζουμε ὅτι, μέσω αὐτοῦ, θά συγκροτηθεῖ ἕνας εὐρύτερος διάλογος γιὰ τὰ ζητήματα τῆς ἐποχῆς μας. Ἡ Ἐκκλησία καλεῖται, γιὰ ἄλλη μία φορά, μέσα ἀπὸ τὴ θεολογία της, νά πεῖ ὅτι ὁ κόσμος δημιουργήθηκε γιὰ νὰ ζήσει καί ὄχι γιὰ νὰ καταστραφεῖ. Αὐτὴ ἡ στάση ζωῆς δημιούργησε τὸν πολιτισμό. Καί στόν πολιτισμό, οἱ ἀπανταχοῦ τῆς γῆς Ρωμηοὶ ἦταν ἡνίοχοι. Ἀκόμη καί στὴ δική μας ρευστὴ καί μεταβατικὴ ἐποχὴ, πιστεύω ὅτι ἀπομένει μαγιά. Γιὰ νὰ δώσει νόημα σ' ἕνα κόσμο πού

δὲν τὸ ἀναζητεῖ ἀπλῶς, ἀλλὰ τὸ ὄνειρεύεται
ἔστω καὶ ἀνεπίγνωστα.

Εὐχομαι ἡ σημερινή μας σύναξη ἀλλὰ καὶ τὸ
Συνέδριο, ποὺ ξεκινᾷ ἀπόψε, νὰ εἶναι ἡ ἀρχή.

Θέλω νὰ εὐχαριστήσω τοὺς Προκαθημένους
καὶ τοὺς Ἐκπροσώπους τῶν Ἐκκλησιῶν,
καθὼς καὶ τοὺς ἐκλεκτοὺς ὁμιλητὲς ἀπὸ
ὅλον τὸν κόσμο, ποὺ ἀνταποκρίθηκαν στὴν
πρόσκλησή μας.

Καὶ ἐπίσης νὰ ἐξάρω τὴ συμβολὴ τῆς
Πολιτείας καὶ ἰδιαιτέρως τῆς Προέδρου τῆς
Δημοκρατίας, τοῦ Πρωθυπουργοῦ καὶ ὅλων
ἐκείνων ποὺ συνετέλεσαν νὰ εἴμαστε ἀπόψε
ἐδῶ.